Raad van Toezicht voor de Orde van Advocaten bij de Hoge Raad der Nederlanden

ONTVANGEN
9 JUN 2008

mw. mr. Lineke M. Bruins
deken

tevens per fax: 070 – 335 35 32 en
per e-mail: j. suyver@advocatenorde.nl
Nederlandse Orde van Advocaten
t.a.v. de weledelgestrenge heer mr. J.J.H. Suyver
Postbus 30851
2500 GW DEN HAAG

Ref.

Datum

6 juni 2008

Geachte heer Suijver,

Gaarne maak ik gebruik van de door u geboden gelegenheid om te reageren op het concept wetsontwerp Evaluatiewet modernisering rechterlijke organisatie.
De Haagse Raad van Toezicht en de Haagse fractie hebben zich geschaard achter het door mij in mijn brief van 14 januari jl. verwoorde standpunt over de aanbevelingen van het rapport van de Commissie Hofhuis om de competentiegrens van de kantonrechters te verhogen tot € 25.000,-- en art. 47 Ro te schrappen.
Te uwer bediening hecht ik als **bijlage 1** nog een kopie van mijn brief, met het verzoek die als hier herhaald en ingelast te beschouwen.
Voorts doe ik u toekomen als **bijlage 2** een kopie van de brief die ik ontving van mr. baron J.Ph. van Utenhoven naar aanleiding van ditzelfde onderwerp, met het verzoek hiervan tevens kennis te nemen.
Samengevat zijn wij van oordeel dat er onvoldoende is nagedacht over de gevolgen van de verhoging van de competentiegrens tot € 25.000,-- en het schrappen van art. 47 Ro, voor de advocatuur en niet in de laatste plaats voor de rechtzoekende burger.
Het rapport biedt onvoldoende onderbouwing – maatschappelijke wens? Schattingen, naar taxatie, ontbreken hard cijfermateriaal – immers niet gebaseerd op onderzoek, om de aanbevelingen te rechtvaardigen.

Het voornemen om kantonzaken in daartoe aangewezen gevallen ook meervoudig te laten behandelen is mogelijk een logisch gevolg van de verhoging van de competentiegrens, maar daarmee wordt tevens aangetoond dat de slagvaardigheid, waarmee de kantonrechter thans kan opereren, teniet wordt gedaan.
Ik durf te zeggen dat burgers het meest tevreden zijn over de kantonrechter, die een snelle beslissing neemt in zaken die mensen in hun dagelijks leven direct aangaan. Te weten wonen, werken en winkelen. Hoewel het woord kantonrechter en het woord kantonzaken wel blijven

Postadres:
Posthus 84093
2508 AB DEN HAAG

Tel. (070) 416 61 22
Fax (070) 416 61 25

Rabobank 38.31.25.146

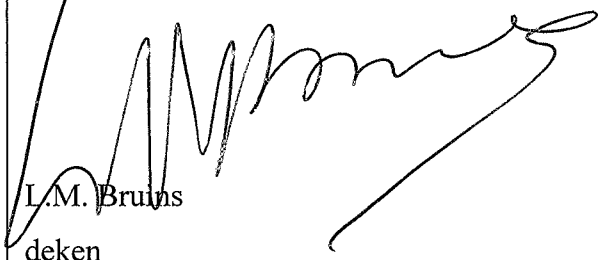
bestaan, zullen het in de toekomst niet meer dan letters zijn, de kantonrechtspraak zal op den duur opgaan in de rechtbanken. Ook omdat het aan de gerechten zelf wordt overgelaten of er al dan niet een sector kanton zal zijn.
In de grote arrondissementen zal die sector voorlopig nog wel gehandhaafd blijven, maar in de kleinere rechtbanken mogelijk niet, en dan is een belangrijk aspect van de kantonrechtspraak verdwenen, te weten de bereikbaarheid voor de rechtzoekende burger, de access to justice.
Van oudsher diende het kantongerecht per paard in één dag bereikbaar te zijn!

Dezerzijds wordt gevreesd dat de problemen, die er zijn met de verdeling van de werklast van rechters, en de achterstanden die er zijn, worden "opgelost" door de beoogde wetswijziging.
Ik ben van mening dat dat mogelijk korte termijn denken is, zonder dat er een goed onderbouwd onderzoek naar is gedaan en alternatieven zijn beproefd. Ik bepleit derhalve verder onderzoek en overleg, waarbij ik benadruk dat het onjuist is te menen dat de Haagse Raad en de Haagse fractie niet in beweging te brengen zouden zijn en alles bij het oude zouden willen laten.
Eenzelfde probleem zie ik bij de wijziging van de ressortgrenzen, en in mindere mate bij de samenwerking tussen gerechten, hoofdplaatsen en nevenlocaties.
Hoewel de gevolgen voor Den Haag door de wijziging van de ressortgrenzen niet ingrijpend zullen zijn, ben ik van oordeel dat ook hier een bureaucratische en administratieve oplossing wordt gezocht voor het probleem van werkdruk en achterstanden, dat mogelijk op een andere wijze moet worden opgelost.
De huidige op zichzelf logische ressortindeling, gebaseerd ook op historische verbanden, wordt geofferd voor de oplossing van een probleem, zonder dat duidelijk is in hoeverre dat probleem daarmee – ook op de lange duur – wordt opgelost. Den Haag schaart zich dan ook achter de bezwaren die uit Middelburg en met name uit Almelo komen.
De brief van de Almelose Deken van 2 juni jl. heeft onze instemming. Nog eens goed nadenken voordat alles overhoop wordt gegooid!

Tenslotte nog het volgende.
Mij de situatie indenkend, veronderstel ik dat er bij verhoging van de competentiegrens tot € 25.000,-- het aantal appellen zal toenemen, waardoor de hoven nog meer belast zullen worden dan nu reeds het geval is.
In zoverre hebben wij te maken van een al omvattend probleem. Ik vraag mij af of ook met dit ongewenst (mogelijke) gevolg rekening is gehouden.

Gaarne verzoek ik u het Haagse standpunt te betrekken bij uw overleg op Justitie.

Met vriendelijke groet,

L.M. Bruins
deken

PRODUCTIE 1

mw. mr. Lineke M. Bruins
deken

Aan de edelachtbare vrouwe
mr. A.C.J. van Dooijeweert, vice-president
voorzitter sector kanton, locatie 's-Gravenhage
Postbus 20302
2500 EH DEN HAAG

Ref.

Datum 14 januari 2008

Edelachtbare vrouwe,

Inzake: Ruim baan voor de burger???

Edelachtbare vrouwe,

De Raad voor de Rechtspraak heeft in mei 2007 een commissie ingesteld. Deze "Adviescommissie verbreding kantonrechtspraak en differentiatie werkstromen", is, naar haar voorzitter, bekend geworden als de Commissie Hofhuis.
De commissie doet – voor zover hier van belang – drie aanbevelingen, te weten:

- de competentiegrens te verhogen naar € 25.000,-;
- uitbreiding van de competentie van de kantonrechter met de categorieën consumentenkoopzaken, zaken met betrekking tot consumptief krediet en arbeidszaken betreffende statutaire directeuren van naamloze en besloten vennootschappen, en
- de mogelijkheid te scheppen om over de hele linie een verwijzing naar een meervoudige kamer van kantonrechters mogelijk te maken.

Tevens adviseert de commissie – ongevraagd, maar desalniettemin met klem – artikel 47 RO af te schaffen.
De Raad voor de Rechtspraak zal de aanbevelingen van de commissie gebruiken bij zijn advies aan de Minister van Justitie.

Uitvoering van deze aanbevelingen heeft zodanig ingrijpende consequenties dat er bij mij, als deken van de Orde van Advocaten bij de Hoge Raad der Nederlanden, de behoefte bestaat een

Postadres:
Postbus 84093
2508 AB DEN HAAG

Tel. (070) 416 61 22
Fax (070) 416 61 25

Rabobank 38.31.25.146

reactie op papier te zetten teneinde een bijdrage te leveren aan de discussie die naar aanleiding van dit rapport gevoerd zal worden, onder meer – naar ik begrepen heb – op het kantonrechtersoverleg op 21 januari a.s.

Laat ik voorop stellen dat ik met name mijn gedachten heb laten gaan over de gevolgen van de voorstellen voor de advocatuur, over het belang en de positie van het kantongerecht in het algemeen en de belangen van de rechtzoekenden en minder over de organisatorische consequenties van die voorstellen, zoals de noodzakelijke overstap van rechters van de sector civiel naar de sector kanton. De – voorzichtig gezegd – ingrijpende personele veranderingen laat ik dus buiten beschouwing.
Voorts wil ik benadrukken dat de balie openstaat voor veranderingen indien deze een verbetering zijn in het licht van het te bereiken doel. In de woorden van de adviescommissie, zoals aangegeven onder punt 1.3 van het rapport: Het perspectief en de belangen van rechtzoekenden dienen centraal te staan.

De kwaliteit van een advies moet niet worden afgemeten aan het notenapparaat of de literatuurverwijzingen. De ingrijpende adviezen van de Commissie Hofhuis vragen, meen ik, echter om een meer solide onderbouwing dan de "aannames" en "taxatie" van de commissie, die, naar zij constateert, "slechts in zeer beperkte mate" gebruik (heeft) kunnen maken van "hard" cijfermateriaal.

<u>Procesmonopolie advocaten</u>
Het advies van de commissie raakt het procesmonopolie van de advocatuur.
Dat monopolie is er niet omwille van de advocatuur maar omwille van de burger, die in een rechtsstaat behoefte heeft aan adequate rechtsbijstand opdat de onpartijdige rechter in staat is met de vereiste snelheid en diepgang een gemotiveerde beslissing te geven.

De bijstand van de advocatuur blijft evenwel niet beperkt tot het voeren van een procedure. Juist in de zaken van wat minder financieel belang zal de advocaat er alles aan doen om een procedure te voorkomen. Dat geldt zowel voor de eisende als voor de verwerende partij.
De commissie geeft er geen enkel blijk van oog te hebben voor deze zeeffunctie van de advocatuur.
Deze vorm van rechtshulp dient te geschieden door iemand die zowel de formele als de materiële kanten van de zaak kan overzien, iemand die zonder eigen belang bij de uitslag van de procedure de rechtzoekenden kan adviseren zonder zich te laten leiden door emoties. En die persoon is bij uitstek de advocaat die gebonden is aan de kernwaarden van de advocatuur, gebonden is aan gedragsregels en onderworpen is aan klacht- en tuchtrecht. De advocaat die verplicht is zijn kennis op peil te houden, die verplicht is een beroepsaansprakelijkheidsverzekering af te sluiten, kortom degene die de noodzakelijke kwaliteit biedt.

Ik mag in dit verband wel verwijzen naar het rapport van de Commissie Van Wijmen: Een maatschappelijke orde, van 24 april 2006, in het bijzonder naar hoofdstuk III.
In het rapport van de Commissie Hofhuis wordt slechts melding gemaakt van de aantallen zaken die aan de kantonrechter zijn voorgelegd, en wordt derhalve op geen enkele wijze rekening gehouden met zaken die op de zeef zijn achtergebleven, dan wel anderszins buiten rechte zijn opgelost.

Een rechtshulpverlener, die niet de garanties kan bieden aan deze hoge eisen te voldoen, is niet gelijk te stellen met een advocaat.
Nu kunt u tegenwerpen dat niet iedere advocaat aan deze hooggestemde en te toetsen verwachtingen voldoet, maar datzelfde kan uiteraard gezegd worden van overige rechtshulpverleners.
En het is zeker een taak van de Orde om de kwaliteit van de advocaat te optimaliseren. Daar wordt dan ook hard aan gewerkt.

Het is dan ook niet goed te begrijpen waar de commissie haar taxatie op baseert dat de werklastvermindering als gevolg van het minder "juridisch" presenteren en werklastvermeerdering als gevolg van onvoldoende juridisch of omslachtiger presenteren in algemene zin tegen elkaar opwegen. Ik acht dat een slag in de lucht.

Belangrijk in een eerlijk proces is "equality of arms". Als het aan de rechtzoekenden zelf wordt overgelaten om wel of niet een advocaat in de arm te nemen zal dat mogelijk tot gevolg hebben dat de ene partij zich wel rechtsbijstand zal kunnen veroorloven en de andere partij niet. De partij die voor gefinancierde rechtshulp in aanmerking komt en de partij die net boven de grens valt om voor gefinancierde rechtshulp in aanmerking te komen. Overigens is het nog maar de vraag of het beleid van de Raad voor de Rechtsbijstand niet zal worden aangepast bij een wetswijziging zoals door de commissie wordt voorgesteld. Ik heb in het rapport niet kunnen bespeuren dat de Raad voor de Rechtsbijstand gehoord is. Het probleem van feitelijk verminderde "access to justice", voor zover dat het gevolg is van de kosten van juridische bijstand, is een probleem dat door de advocatuur onder ogen wordt gezien. Dat probleem moet worden opgelost, niet alleen door de advocatuur maar met name door de overheid. Ik teken aan dat het een advocaat vrij staat om prijsafspraken te maken, om een lager uurtarief te hanteren maar ook dat hij of zij op grond van de gedragsregels gehouden is bij het vaststellen van een declaratie een, alle omstandigheden in aanmerking genomen, redelijk salaris in rekening te brengen.
Daar kan een advocaat dus op worden aangesproken, en dat moet misschien vaker dan thans het geval is ook gebeuren. De publieke verantwoordelijkheid is ook voor een advocaat groot waar het betreft het functioneren van een goed en rechtvaardig rechtsstelsel.

De rechtszoekende, en om diens perspectief en belang ging het toch, heeft geen enkele garantie dat een rechtshulpverlener (niet-advocaat) de kwaliteit biedt die noodzakelijk is. Er is geen deugdelijke controle op mogelijk. De rechtshulpverlener (niet-advocaat, met uitzondering van de deurwaarder) is niet onderworpen aan regels van klacht- of tuchtrecht, regels die in de advocatuur een grote ontwikkeling hebben meegemaakt. De rechtshulpverlener (niet-advocaat) is in de meeste gevallen niet verzekerd tegen de gevolgen van beroepsfouten.
Naar mijn mening staat de advocatuur open voor ontwikkelingen, waarvoor ik alleen al verwijs naar het feit dat velen als advocaat in dienstbetrekking (cohen-advocaat) werkzaam zijn. Maar die moeten ook voldoen aan de verordeningen van de Orde en die zijn ook onderworpen aan het klacht- en tuchtrecht, in tegenstelling tot niet-advocaten, wederom, deurwaarders uitgezonderd.

Relatief klein belang en complexiteit van zaken

Naar mijn mening schakelt de commissie zaken met een "relatief klein belang" gelijk met niet-complexe zaken, hetgeen in zijn algemeenheid niet juist is.
Ook zaken met een groot belang kunnen weinig complex zijn en omgekeerd.
De commissie miskent naar mijn mening dat ook geschillen tot € 25.000,- voor rechtzoekenden in vele gevallen niet een relatief klein belang vertegenwoordigen maar juist een heel groot belang.

De kantonrechter/afschaffing artikel 47 RO?

In het rapport van de Commissie Hofhuis wordt gepleit voor afschaffing van artikel 47 RO.
De gerechten zouden zelf moeten kunnen bepalen of zij een sector kanton, net zoals bijvoorbeeld een sector personen- en familierecht, aanhouden. De strekking van het rapport is dat er steeds minder onderscheid te constateren valt tussen de sector civiel en de sector kanton. De rechters van de sector civiel doen immers ook steeds meer mondelinge behandelingen, zij worden daarop getraind, dus waarom zou er nog zo'n onderscheid gemaakt moeten worden. De sector kanton zou ook meervoudig moeten kunnen zitten, dus ook wat dat betreft is er weinig verschil.
De ervaring leert dat rechtzoekenden in het algemeen zeer tevreden zijn over de kantongerechtsprocedure en de kantonrechters. De wijze van aanpak wordt gewaardeerd. In het huidige stelsel heeft de kantonrechter vaak een andere achtergrond dan de "gewone rechter": de kantonrechter is veelal afkomstig uit de advocatuur en brengt in vele gevallen daarom een andere, zoal niet bredere, maatschappelijke ervaring mee. Die andere werkervaring betekent naar mijn mening ook een andere werkinstelling. Dat verschil is juist in zaken die betrekking hebben op geschillen die "dicht bij huis en werk" liggen van groot belang. De kantonrechter, van oudsher de vrederechter, is slagvaardig en moet zelfs vaderlijk (of moederlijk) kunnen optreden. Dat moet behouden blijven. Dat hebben in bepaalde zaken rechtzoekenden nodig.
Waarom zou een goed functionerend stelsel worden gewijzigd zonder daar eerst nog eens goed over na te denken en beslissingen te nemen op basis van degelijke onderzoeken? Bij lezing van

het rapport van de Commissie Hofhuis wordt de vrees gevoed, die al bij de wetswijziging van 2002 was ontstaan, dat het kantongerecht wordt afgeschaft. Alleen een naam is natuurlijk niet voldoende.
Wordt het aan de gerechten zelf overgelaten, dan zal moeten worden aangenomen dat in ieder geval bij de kleinere rechtbanken de sector kanton helemaal gaat verdwijnen en bij de grotere rechtbanken het kantongerecht alleen als een sector zonder wezenlijk verschil met de sector civiel zal worden aangemerkt.
Hier bekruipt mij, en, heb ik mogen bemerken, niet alleen mij, het gevoel dat het kind met het badwater wordt weggegooid en dan is er iets moeilijk omkeerbaars gebeurd.

Grondslagen en legitimiteit

In het rapport wordt zonder nadere specificatie vermeld dat de opvattingen van de belangrijkste beroeps- en belangenorganisaties zijn meegewogen bij de totstandkoming van het rapport en dat alle aanbevelingen in het rapport zijn verwerkt. Op pagina 8 onder 1.4 valt te lezen dat er eenmaal een zogenaamde klankbordbijeenkomst heeft plaatsgevonden waaruit het "beeld is gerezen" dat een verhoging van de competentiegrens naar € 25.000,- niet op praktische bezwaren bij de betrokken organisaties stuit en dat in veel zaken de rechtsbijstand van niet-advocaten, zoals juristen van rechtsbijstandverzekeraars en vakbonden van een hoog niveau is.
Waar is dat beeld op gebaseerd? Een verslag van de bijeenkomst van de klankbordgroep is niet bijgevoegd. Niet is gebleken dat de betrokkenen bij de klankbordbijeenkomst een concept versie van het rapport onder ogen hebben gekregen, een concept dat kennelijk twee dagen later wel is voorgelegd aan twee externe adviseurs.
Naar mij is gebleken heeft de vertegenwoordiger van de NOvA zijn op- en/of aanmerkingen, die kritisch van aard waren, niet in het verslag gelezen en niet in het rapport teruggevonden.
Ik heb moeten constateren dat advocaten niet op de hoogte waren van het onderzoek van de commissie, zodat ik voorzichtig gezegd moeite heb met de legitimiteit van conclusies van de commissie.
Ik stel voor de discussie breder te voeren, omdat ik het nu juist niet in het belang van de burger acht indien de voorstellen van de Commissie Hofhuis, via de Raad voor de Rechtspraak, door de Minister van Justitie worden overgenomen. Wijziging en verruiming van de bevoegdheid van de kantonrechter moeten uiteraard bespreekbaar zijn. Het verhogen van de competentiegrens met een percentage op basis van de inflatiecorrectie is acceptabel.
De discussie kan uiteraard niet ieder jaar gevoerd worden, zodat verhoging van de competentiegrens tot € 10.000,- (ook dat is een arbitrair bedrag) bespreekbaar zou moeten zijn.
Ook uitbreiding van het domein van de kantonrechter is bespreekbaar, ook met de advocatuur.

Een kopie van deze brief zend ik aan:

- mr. W.M.J. Bekkers, algemeen deken NOvA;
- mr. F.C. Bakker, president rechtbank 's-Gravenhage;

- mr. H.F.M. Hofhuis, voorzitter commissie;
- mr. G. Keizer, kantonrechter;
- mr. G.P. van Ham, kantonrechter;
- de lokale dekens van de Orde van Advocaten;
- de leden van de Haagse fractie in het College van Afgevaardigden;
- prof. mr. C.J.J.C. van Nispen, advocaat;
- mr. L.P.M. Eenens, advocaat;
- mr. H.L. Duijm, advocaat;
- KKO Den Haag (mr. B.D.W. Martens).

In het blad van de Haagse Orde "Aan de Orde" van december 2007 heb ik in het kort het in deze brief verwoorde standpunt in de column "Van de deken" aangehaald.
Dat heeft tot een aantal reacties geleid van onder meer advocaten, die ik heb toegezegd hen nader te informeren, teneinde de discussie zo breed mogelijk te kunnen voeren.

Uiteraard ben ik gaarne bereid om een toelichting te geven op het in deze brief verwoorde standpunt.

Met gevoelens van de meeste hoogachting,

Lineke M. Bruins
deken

PRODUCTIE 2

WESSEL, TIDEMAN & SASSEN

ADVOCATEN

INGEKOMEN 2 6 MEI 2008

Adviseur
mr. H. Petten

Advocaten
mr. L.Ph.J. baron van Utenhove
/** mr. M.A.B. Sassen
**** mr. R.H.A. Wessel
* mr. J.A. Dullaart
*** mr. B.J. Tideman
mw.mr. A.M.C. Marius-van Eeghen
mr. P.P. Hart
**** mw.mr. P.W.H.M. Willems

mr. W.J.F. Knoeff
mw.mr. E.C.J. Hennekam
mw.mr. S.M. van de Pest
mr.drs. S.A.P. van den Berg
mr. R. le Grand
mr. M.R. van 't Landt
mw.mr. A.H.H. Vermeulen
mr. G.J. Koele
mr. J.A. Möhlmann
mr. J.W.H. Buiting
mr. P.J. Versteeg

** Tevens belastingadviseur*
*** Lid I.S.A.*
**** Lid insolad*
***** Lid N.L.I.N.*

Raad van Toezicht voor de Orde van Advocaten bij de
Hoge Raad der Nederlanden
T.a.v. mevr. Mr L.M. Bruins
Van Stolkweg 8
2585 JP DEN HAAG
BEZORGEN

Datum	:	26 mei 2008
Betreft	:	VAN UTENHOVE/ALGEMEEN
Dossiernr.	:	12425/08-089615
E-mail	:	L.van.utenhove@wtsadvocaten.nl
Doorkiesnr.	:	070- 338 06 40
Inzake	:	Modernisering Rechtelijke Organisatie

Amicae, amici,

De NOvA stelt ons in staat te reageren op het Conceptwetvoorstel Evaluatiewet Modernisering Rechtelijke Organisatie. Als afgevaardigde maak ik daar graag gebruik van, zij het dat ik mij beperk tot het voorstel om de competentiegrens van de Kantonrechter te verhogen van € 5.000,- naar € 25.000,- (art. 93 Rv.). Daaromtrent het volgende.

Op zich valt de keuze om een substantieel deel van de civiele zaken niet langer door de Rb maar door de Ktr te laten beslechten te verdedigen. Gevolg zal zijn dat het aantal zaken waarvoor geen verplichte bijstand door een advocaat heeft te gelden aanzienlijk zal toenemen. De vraag is wat dat gaat betekenen voor – kort gezegd – de kwaliteit van de kantonrecht-spraak

De doorsnee rechtzoekende draagt geen kennis van het materiële en formele recht en doet er derhalve goed aan, ook al gaat het "slechts" om een belang van maximaal € 25.000,=, om zich op enigerlei wijze te laten bijstaan.
Ieder volwassene die de Nederlandse taal enigszins in woord en geschrift beheerst kan ongeclausuleerd in kantonzaken als procesgemachtigde optreden.
Hoewel er altijd en overal grenzen moeten worden getrokken doet het vreemd aan om bij een belang van één euro meer plotseling te vergen dat er een advocaat (een academisch gevormde jurist die is gebonden aan de Advocatenwet, aan Gedragsregels en aan tenminste zes NOvA-verordeningen) wordt ingeschakeld.

Hoewel marktwerking een groot goed is, is een goede rechtsbedeling van zo fundamentele aard dat de hierboven geschetste discrepantie niet zonder meer kan worden aanvaard.
Waar ik op doel is het volgende.

Bezoekadres
Van Stolkweg 10
2585 JP Den Haag

Correspondentieadres
Postbus 80504
2508 GM Den Haag

Informatie
T +31 (0)70 350 40 55
F +31 (0)70 350 61 87
info@wtsadvocaten.nl
www.wtsadvocaten.nl

Wessel, Tideman & Sassen advocaten BV is een besloten vennootschap, ingeschreven bij de KvK Haaglanden onder nummer 27278243. Alle aan WTS verstrekte opdrachten zijn onderworpen aan onze algemene voorwaarden, gedeponeerd bij de KvK te Den Haag. In deze voorwaarden is onder meer onze aansprakelijkheid, behoudens ons eigen risico, beperkt tot het bedrag waarop onze aansprakelijkheids-verzekering in het betreffende geval aanspraak geeft. Op verzoek zenden wij u kosteloos een exemplaar van onze algemene voorwaarden toe.

WTS advocaten

Het wetsvoorstel verkleint het tot-nog-toe exclusief aan de advocatuur toebedeelde procesdomein en vergroot de markt voor, wat ik maar noem, de vrije gemachtigde of rechtshelper aan wie, zoals gezegd, door de wet geen enkele eis wordt gesteld.

Hoewel aannemelijk is dat deurwaarderskantoren, juridische advieskantoren en branche-organisaties zullen trachten om een deel van de nieuwe markt in civiele kantongerecht-procedures naar zich toe te trekken, zal de advocatuur op dit vlak het meest te duchten hebben van de rechtsbijstandverzekeraars, hierna "de verzekeraars". Het aantal polissen neemt al jaren gestaag toe.
Gemakshalve vereenzelvig ik die verzekeraars met de stichtingen waarvan zij zich veelal bedienen voor het feitelijk vergoeden van de schade. Let wel: rechtsbijstandverzekeraars keren nimmer geld aan hun verzekerden uit; zij vergoeden in natura, d.w.z. door middel van het (laten) verlenen van rechtshulp.

Het publiek, i.c. de (potentiële) verzekerde, associeert een rechtsbijstandverzekering met het recht op bijstand van een advocaat in geval van juridische problemen. De verzekeraars spannen zich niet in om dat beeld te nuanceren. In alle (reclame)uitingen van verzekeraars wordt het A-woord consequent en angstvallig vermeden. In ieder geval dragen zij niet expliciet uit dat zij in natura vergoeden en dat de rechtshulp gewoonlijk pas door een advocaat wordt verleend, indien diens inschakeling wettelijk vereist is. (Opmerkelijk is dat verzekerden veelvuldig spreken over "hun advocaat" terwijl zij feitelijk door mr. X, jurist in dienst van de verzekeraar zijn bijgestaan.)

Onderling opereren de verzekeraars in een vol-concurrerende markt. Daardoor zijn hun premies relatief laag. Dat brengt met zich dat de uitgaven ook zo laag mogelijk moeten worden gehouden. Daartoe wenden de verzekeraars een aantal instrumenten aan.

<u>Een dekkingslimiet.</u>
De doorsnee verzekerde zegt dat niets, omdat hij bij het afsluiten van de verzekering gewoonlijk geen weet heeft van de kostprijs van de diverse rechtshelpers en – in geval van procedures – de hoogte van de verschotten. In de praktijk komt die limiet vaak als een onverwachte en onaangename verrassing halverwege een lopende procedure om de hoek kijken.

<u>Uitsluitingen.</u>
Vrijwel zonder uitzondering sluiten de verzekeraars bepaalde rechtsgebieden van dekking uit. Men denke aan het personen- en familierecht c.q. echtscheidingen en strafzaken. Het dekken daarvan is in bedrijfseconomisch riskant omdat er te allen tijde sprake is van verplichte procesvertegenwoordiging en van (veelal) omvangrijke en dus tijdrovende procedures. Zulke zaken laten de verzekeraars derhalve maar al te graag voor rekening van de verzekerde of (ingevolge de wet op de Rechtsbijstand) voor het Rijk.

<u>De vergoeding in natura.</u>
De mogelijkheid om aan de hand van de aard en het stadium van het probleem/geschil telkens de goedkoopste rechtshelper in te schakelen (een eigen schaderegelaar, een eigen HBO- of universitair jurist, een eigen advocaat of, als het niet anders kan, een netwerk- of vrije advocaat). Dusdoende is het, zie ook hieronder, mogelijk om iedere zaak zo goedkoop mogelijk "weg te zetten".

Netwerkcontracten.
Het sluiten van fixed-fee-contracten met zo genoemde netwerkkantoren. Via zulke contracten wordt aan bepaalde advocatenkantoren jaarlijks een bepaald aantal zaken gegarandeerd, zij het op basis van fixed-fees. Daarbij wordt uitgegaan van de veronderstelling dat een netwerkkantoor op jaarbasis en met ruime inschakeling van stagiaires, in ieder geval een kostendekkende opbrengst kan genereren.

Advocaten in loondienst.
Het hebben van advocaten in loondienst geeft de verzekeraars de mogelijkheid om eenvoudige (d.w.z. niet veel tijd vergende-) zaken waarvoor een verplichte procesvertegenwoordiging geldt "in huis" te laten behandelen en de ingewikkelder (d.w.z. veel tijd vergende-) zaken uit te besteden, bij voorkeur op fixed-fee basis aan netwerkkantoren.

Onderbelichting vrije advocaatkeuze.
Vergt een verzekerde zaak (op een bepaald moment) het inschakelen van een advocaat, dan zal de verzekeraar de verzekerde wijzen op zijn vrije advocaatkeuze. Dat zij deze vrijheid echter niet benadrukken moge duidelijk zijn. Een vrije advocaat werkt immers op basis van uren x marktconform tarief. De praktijk leert dat men in zulke gevallen de verzekerde (die het civiele advocaten-land doorgaans niet kent en dus zijn verzekeraar zal vragen om suggesties) naar een eigen advocaat loodst, dan wel naar een netwerkkantoor.

De modus operandi van de verzekeraars is volstrekt legaal en getuigt van goed commercieel inzicht. Ik heb echter twee bezwaren tegen de consequenties van hun werkwijze.
Het eerste betreft de kwaliteitsvraag.
Voor het verlenen van goede rechtshulp, processuele bijstand daaronder begrepen, is niet alleen veel deskundigheid vereist maar ook toewijding. Dat kost vooral tijd en dus geld.
Zoals elk commercieel bedrijf streeft ook de rechtsbijstandverzekeraar naar winstmaximalisatie en dus naar het vermijden dan wel zoveel mogelijk beperken van schade-uitkeringen. Hoe dat gebeurt is hierboven uiteen gezet.
Wie volhoudt dat de kwaliteit van de door of namens hen verleende rechtshulp nimmer heeft te leiden onder het streven om daar zo weinig mogelijk geld aan te spenderen, sluit zijn ogen voor de realiteit, alle peilingen, statistieken en beweringen die het tegendeel zouden aantonen ten spijt. Het "product" rechtshulp en vooral het resultaat daarvan, valt door de leek immers moeilijk op de juiste waarde te schatten.

Mijn tweede bezwaar betreft de concurrentie-verhoudingen tussen de advocatuur en de verzekeraars.
De advocaat is de rechtshulpverlener bij uitstek. De overeenkomst van opdracht die hij met zijn cliënt sluit is volstrekt transparant. Het stelsel van (wettelijke) regels waarin de advocatuur is ingebed voorziet in tal van waarborgen voor de cliënt/rechtzoekende en verklaart en rechtvaardigt de (economische) noodzaak om te declareren op basis van uren x tarief.
De verzekeraars volstaan met – ik chargeer enigszins – de boodschap dat hun polis (waarvan de jaarpremie nagenoeg gelijk is aan het bedrag dat een advocaat voor één uur in rekening brengt) de verzekerde hulp biedt bij al zijn juridische problemen.
Zo bezien voeren de balie en de verzekeraars een ongelijke concurrentiestrijd.

Quo vadis?
De verzekeraars beschikken over een sterke lobby in "Den Haag". Hun product, althans de

wijze waarop zij dat (d.m.v. reclame-slogans en dus op zijn minst onvolledig-) "verkopen" heeft de sympathie van regering en parlement, al was het alleen maar omdat het oprukken van de rechtsbijstandverzekering het beroep op de gefinancierde rechtshulp doet afnemen. De verzekeraars zullen het verhogen van de competentiegrens dus toejuichen en wel omdat daarmee een grote nieuwe markt voor hen ontstaat die zij kunnen bedienen met gemachtigden/rechtshelpers waaraan de wet geen enkele eis stelt.

Indien het huidige voorstel wet wordt zal de advocatuur het in kantonprocedures gaan verliezen van met name de verzekeraars. De (kwaliteits)waarborgen die zo kenmerkend zijn voor de advocatuur (maar waar een prijskaartje aan hangt) zullen het afleggen tegen het concept van de rechtsbijstandverzekering en de relatief lage premie.
Dat e.e.a. uiteindelijk de kwaliteit van de bijstand in kantonzaken in negatieve zin zal beïnvloeden en dat de kantonrechters zich daar vroeg of laat over zullen gaan beklagen, staat voor mij vast, doch zal voorlopig wel niet worden onderkend door de politiek.

In de attitude van regering en parlement t.o.v. de advocatuur bespeur ik een grote ambivalentie, waarschijnlijk ten gevolge van een schrijnend gebrek aan inzicht in de werkelijke stand van zaken. Enerzijds houdt men zich intensief bezig met de balie (de Cie Van Wijmen, de herziening van de Advocatenwet, de Wid/Mot-discussie etc.) teneinde – kort gezegd – onze dienstverlening op een nog hoger en beter pijl te brengen en anderzijds aarzelt men kennelijk niet om ons een deel van ons exclusieve procesdomein af te nemen zonder (kwaliteits)eisen te stellen aan onze voornaamste mededingers op dat terrein.

Nergens gaat het gezegde: "Goedkoop is duurkoop" beter op dan in de wereld van de rechtsbijstand. Ook zo bezien is het merkwaardig dat de overheid de – mede op haar instigatie – steeds strenger geregelde advocatuur wil laten concurreren met mensen voor wie geen enkele (beroeps)regel geldt.

Dat is wat ik U graag wil meegeven.

Groetend,
t.t.,

L.Ph.J. van Utenhove